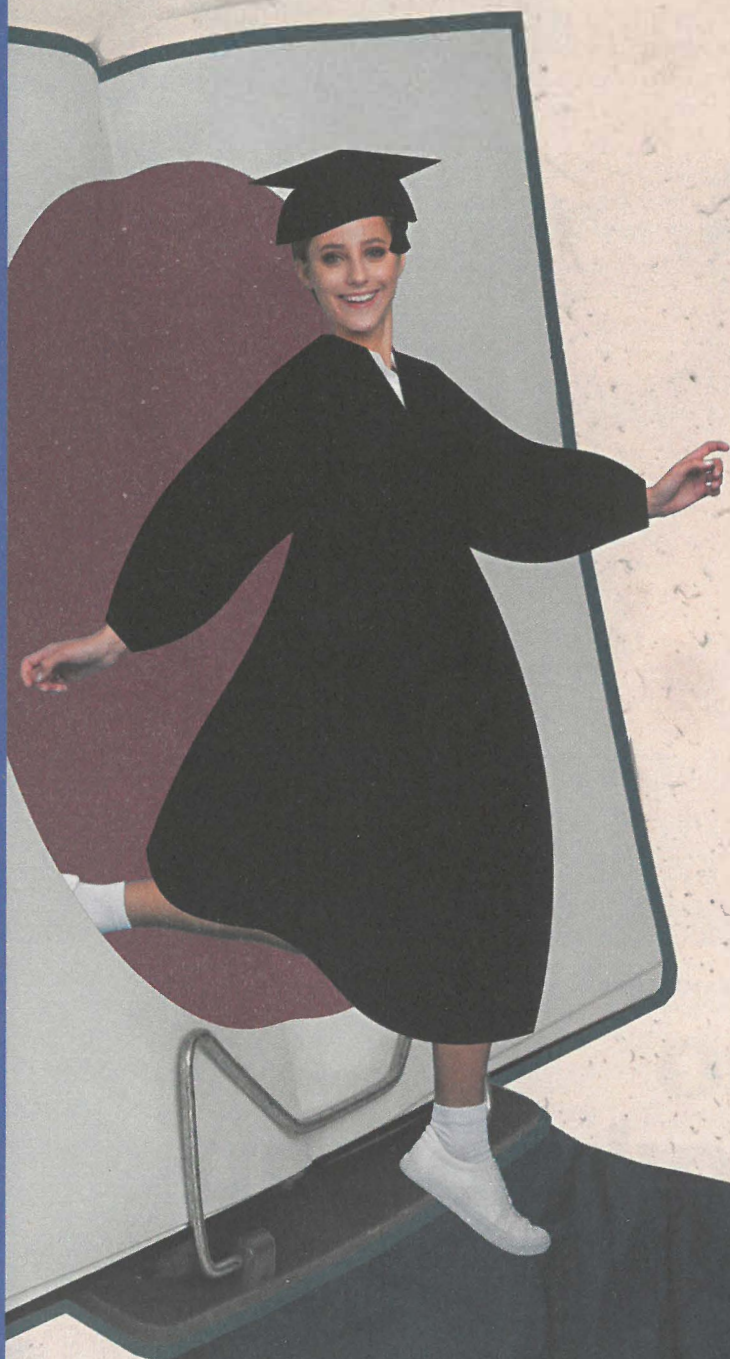

К ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Какво да уча?

Изборът на специалност не е само на база умения и интерес, но и на проучване. А добрата новина е - информация има, както за световните висши училища така и за българските университети

Б Близо 100 000. Тълкова са гимназистите в 11 и 12 клас. Повечето от тях са и тези деца, пред които предстои избора да продължат ли своето образование, какво да учат и къде. А понеже се намираме в момент, когато висшето образование е достъпно повече от всякога за всички, изборът става доста сложен. За радост българските университети и Министерството на образованието и науката разполагат с един много важен инструмент, който може да помогне на кандидат-студентите по-лесно да се ориентират кои са най-перспективните специалности и учебни заведения и така да направят своя избор - рейтингът на българските висши учебни заведения, който е изготвен от консорциум, съставен от Институт „Отворено общество“ и „Сирма Солюшънс“ по поръчка на Министерството на образованието и науката. Неговата база от данни вече е достатъчно голяма, за да може да се правят различни разрези, сравнения и дори да се

//БЪЛГАРСКОТО ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Много възможности

☉ Пред младежите, решили да продължат образованието си в България, изборът е огромен - в страната ни има 52 университета, които се борят за вниманието им.

☉ Добре избраното висше учебно заведение е ключът към успешна професионална реализация.

☉ Рейтингът на университетите показва, че безработицата сред младите висшисти пада до рекордно ниски нива, а средният осигурителен доход на завършващите нараства.

Автор

Бисера Станева | bissera.staneva@capital.bg

погледне назад във времето.

Вече 12 години системата събира данни от 52-та университета в България за 52 професионални направления (професионалното направление обединява много специалности), а последните данни в нея бяха представени в края на миналата година.

Изводи 2022

Безработицата сред младите висшисти пада до рекордно ниски нива - под 2%, а средният осигурителен доход на завършващите нараства, достигайки през 2022 г. до 1647 лева при 1520 лева година по-рано. Това показват данните от последното издание на рейтинговата система на висшите училища. За сравнение - към третото тримесечие на миналата година безработицата в страната е

3.7%, а средната работна заплата е 1750 лв.

От рейтинговата система се вижда още, че негативната тенденция от последните години за непрекъснат спад на броя на студентите е пречупена и през 2022 г. те надхвърлят 200 хил., но въпреки това този брой е два пъти по-малък от максималния капацитет в университетите ни, който според Национална карта на висшето образование в Република България е над 415 хил.

Нараства и броят на чуждестранните студенти (те вече са 8% от всички), които се обучават в българските висши учебни заведения, както и този на младите хора, които учат по съвместни програми с чужди университети.

И още: завършилите информатика и компютърни науки,

К|ВОДЕЩИТЕ НАПРАВЛЕНИЯ

(по брой действащи студенти)

		2022	2021	2020	2019
1	Икономика	28 223	29 321	30 916	29 058
2	Педагогика	17 083	16 719	15 388	15 334
3	Медицина	13 271	13 186	12 434	11 515
4	Администрация и управление	12 664	13 137	13 373	12 888
5	Комуникация и компютърна техника	8 559	8 453	8 316	7 730
6	Педагогика на обучението по...	8 542	7 836	6 323	6 307
7	Информатика и компютърни науки	8 106	8 064	7 913	5 815
8	Право	7 254	7 559	7 913	7 221
9	Здравни грижи	6 673	6 610	6 394	5 748
10	Национална сигурност	6 382	6 345	5 919	5 328

Източник: Рейтингова система на висшите училища в България

комуникационна и компютърна техника, математика и медицина имат най-голям шанс за високи доходи, а пък избралите да учат военно дело, медицина, фармация или стоматология едва ли ще останат без работа. И ако избраното дотук са все положителни тенденции, това не означава, че всичко е „розово“.

От данните, събрани в системата, се налагат и някои негативни тенденции, като например големите различия в средните нива

на доходи, безработица и приложение на придобитото висше образование в зависимост от избрания университет и завършеното професионално направление.

Ръстове и спагове

За поредна година рейтинговата система отчита значителен ръст на интереса на младите хора към специалностите в сферата на здравеопазването - медицина, здравни грижи и обществено здраве. Избралите да учат ►IV

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ“

77 ГОДИНИ ТРАДИЦИИ, ЛИДЕРСТВО И ИНОВАЦИИ

Русенският университет „Ангел Кънчев“ е висше учебно заведение с дълголетна история. Високите постижения на висшето училище са плод на неуморната работа на студенти и преподаватели. Благодарение на техния всеотдаен труд, университетът е формирал силен потенциал за национално и международно лидерство във висшето образование. Името му е разпознаваемо и авторитетно, както у нас, така и в чужбина. Това го прави желан партньор в множество проекти с национално и международно участие. Инициатор е на тематични мрежи в областта на компютинга и членува в множество международни организации.

Университетът предлага обучение по 50 бакалавърски, над 80 магистърски и 52 докторски програми в 23 акредитирани професионални направления от областите на висшето образование.

Условията за прием в университета са публикувани на интернет страницата на висшето училище - www.uni-ruse.bg. Предоставена е възможност за онлайн кандидатстване, явяване

► **III** в тези три направления са общо 22.6 хил. Интересното тук обаче е, че докато в специалностите „Здравни грижи“ и „Обществено здраве“ се обучават предимно български младежи, в „Медицина“ вече близо 60% от студентите са чуждестранни.

Другата специалност, към която интересът нараства вече няколко години поред, е педагогиката - в педагогическите направления „Педагогика“ и „Педагогика на обучението по...“ сега се обучават над 25.5 хил. младежи. Прави впечатление и това, че средният успех от средното образование за новите студенти в педагогическите направления през последните години нараства. За 2022 г. той е 5.00, докато през 2013 г. например е бил 4.88.

Безспорно най-масово направление остава „Икономика“, но пък от данните, събрани от рейтинговата система, се вижда, че вече трета година поред интересът към него намалява - от близо 31 хил. действащи студенти пред 2020 г. до 28.2 хил. през миналата. Ако се погледне още по-назад във времето, може да се види, че студентите по икономика за десетилетие напрола са се стопили - през 2013 г. техният брой е бил внушителното число 60 хил.

Отлив през 2022 г., макар и не толкова осезаем, има и от друга масова специалност - „Администрация и управление“. Намаляват и студентите по право, както и учещите стоматология. Процентно измерено обаче, най-осезаем отлив има от специалност „Туризм“, която за втора поред година регистрира отлив на студенти, което най-вероятно се дължи както на ниските възнаграждения на завършилите тази специалност, така и на пандемията от ковид-19, която сериозно засегна сектора и пазара на труда като цяло. През 2022 г. студентите в направление „Туризм“ са намалели с 11% спрямо 2021 г. и с

20% спрямо 2020.

Кой какво работи

Дали вложените време, пари и усилия се отплащат и дали младите висшисти работят по специалността си? Според данни от рейтинговата система около 54% от хората, които завършват висше образование в последните 5 години, работят именно на позиции, които са по специалността им. А две са професионалните направления, в които реализацията на завършилите впечатлява с високия си процент - „Военно дело“ и „Медицина“. А и безработицата в двете на практика е близка до нулата.

В първото направление напълно логично 98.5% от завършилите са станали държавни служители. Във второто над 91% от завършилите работят като медицински специалисти - общопрактикуващи лекари, лекари специалисти, медицински сестри, акушерки, парамедици, 1.7% са преподаватели, 0.7% са специализанти, 0.6% - държавни служители.

Направленията „Фармация“ и „Стоматология“ също отчитат висок процент на работещите по специалността си висшисти. В първото този процент е 63, а във второто - близо 60. И в двете направления обаче този показател вероятно е много по висок, тъй като във „Фармация“ например 15.5% от завършилите са посочили, че работят на позиция „ръководители в производството и специализираните услуги“ (която според националния класификатор на професиите включва и здравеопазването, услугите за грижи за възрастни хора и социалните услуги), а в „Стоматология“ 26.5% са заявили, че са самоосигуряващи се.

Висок е процентът на реализация по специалността и на завършилите направление „Здравни грижи“ - 47.6% от завършилите през последните 5 години ра-

► VI

Много добър 5.00

В последните няколко години средният успех от дипломата за завършено средно образование на всички първокурсници е „застинал“ на 5.00. Отново с най-висок среден успех от дипломата за средно образование имат студентите в първи курс за 2021/2022 г., следващи медицина (5.58), фармация (5.56), стоматология (5.53) и ветеринарна медицина (5.40). И ако първите три специалности още от създаването на рейтинга привличат учениците с най-висок успех, ветеринарната медицина се изкачи до челната четворка едва последните две години. На дъното по този показател са направленията „Металургия“, „Материали и материалознание“, „Животновъдство“, „Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми“ и „Енергетика“. Средният успех от дипломата за завършено средно образование на приетите в най-масовата специалност „Икономика“ пък е 5.03.

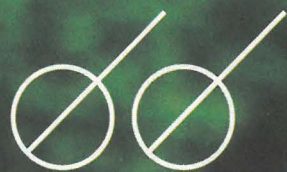
K | СРЕДЕН УСПЕХ ОТ ДИПЛОМАТА ЗА ЗАВЪРШЕНО СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

2022	Направление	Среден успех	2013	Направление	Среден успех
1	Медицина	5.58	1	Медицина	5.55
2	Фармация	5.56	2	Фармация	5.53
3	Стоматология	5.53	3	Стоматология	5.44
4	Ветеринарна медицина	5.40	4	Право	5.36
5	Филология	5.31	5	Военно дело	5.32
6	Теория на изкуствата	5.31	6	Политически науки	5.24
7	Право	5.30	7	Обществено здраве	5.24
8	Политически науки	5.28	8	Психология	5.22
9	Математика	5.26	9	Комуникации и информационни науки	5.21
10	Информатика и компютърни науки	5.25	10	Теория на изкуствата	5.19

K | ОБЛАГАЕМ ДОХОД НА ЗАВЪРШИЛИТЕ

(в лв.)

Направление	2022	2021	Изменение %
1 Информатика и компютърни науки	3456	3045	13.50
2 Математика	2771	2496	11.02
3 Комуникационна и компютърна техника	2731	2425	12.62
4 Медицина	2711	2240	21.03
5 Обществено здраве	2703	2347	15.17
6 Проучване и добив на полезни изкопаеми	2634	2320	13.53
7 Металургия	2510	2175	15.40
8 Електротехника, електроника и автоматика	2262	2003	12.93
9 Енергетика	2152	1922	11.97
10 Военно дело	2103	1931	8.91
43 Педагогика	1384	1263	9.58
44 Растениевъдство	1376	1198	14.86
45 Теория на изкуствата	1339	1191	12.43
46 Туризм	1324	1144	15.73
47 Хранителни технологии	1321	1169	13.00
48 Животновъдство	1288	1180	9.15
49 Социални дейности	1269	1128	12.50
50 Музикално и танцово изкуство	1249	1090	14.59
51 Стоматология	1128	1021	10.48
52 Ветеринарна медицина	1063	977	8.80
СРЕДНО	1769	1570	12.68

Liberal arts начело на рейтингите и в България

Д-р Дейвид Еванс,

президент на Американския университет в България (АУБ)

АУБ неизменно заема челни позиции в официалните рейтинги на университетите в страната. Какво стои зад този успех?

Както всеки устойчив успех, успехът на АУБ е резултат от множество фактори. Може би най-важният е нашият образователен подход, вдъхновен от американските liberal arts колежи.

Даваме приоритет на обучението и качеството на преподаване и вярваме, че нашите студенти са истински колеги, а не подчинени в учебния процес. Предлагаме разнообразие от специалности, ориентирани към кариерата, като бизнес дисциплини, компютърни науки и журналистика. В същото насърчаваме студентите да заимстват подходи от други области за анализ и разрешаване на проблеми. Така те се дипломират с умения за гъвкаво мислене и с потенциал да се справят с предизвикателствата както на работното си място, така и при следваща степен на образование. В исторически план мисията на liberal arts е да образова и овластява свободни граждани (liberal от латински има същия корен като „свобода“ на английски), които да допринесат за развитието на обществото, а нашата най-висша цел е да продължим с успех тази традиция.

Каква е ролята на преподавателите, кариерния център и възпитаниците в кариерното менторство? А на живота в кампуса?

Преподавателите работят с убеждението, че студентите са партньори в учебния процес. Те са подбрани и заради готовността си да бъдат ментори. Голяма част от обучението в АУБ се провежда извън аудиториите, във формална и неформална среда, където преподавателите опознават студентите като нещо повече от обучаващи се. Младите хора избират АУБ заради цялостното изживяване, а не само заради формалния образователен процес. Ето защо работим, за да добавяме стойност към това изживяване. Например нашият кариерен център предлага широка гама от програми, които помагат на студентите да открият професионални възможности, да се подготвят да кандидатстват за работа, да се представят на потенциални работодатели по най-завладяващия начин и да общуват с бъдещи работодатели, докато следват. Нашите възпитаници се реализират изключително успешно в много области и „връщат жеста“ на АУБ, като споделят своя опит, знания и умения с настоящи студенти. Имаме сплотена общност от възпитаници в цял свят и глобалната подкрепа за студен-

тите, които все още учат и предстои да се реализират, е факт. И накрая, животът на кампуса предоставя много възможности на студентите да придобият лидерски и организационни умения, да общуват с хора от различни страни и да работят заедно по програми и събития. Впечатлен съм колко уравновесени и зрели са нашите студенти, все качества, които развиват на кампуса, при стажове, пътувания и други възможности, които им предоставяме.

Какви са приоритетите на магистърската ви програма за ръководни кадри, която вече 20 години обучава лидери за българското общество?

Главен приоритет е да продължим да предлагаме отлично изживяване на професионалисти от България и региона, за да развият уменията си, да изградят професионални мрежи и да се запознаят с бизнес процесите и възможностите за подобряване на своята работа. Търсим най-добрите преподаватели, колеги - обучители на нашите ЕМБА студенти, които ще ги обогатят с опит и гледни точки. И, разбира се, ЕМБА продължава да се развива с промяната на бизнес средата, така че участниците в програмата да получат актуални знания в интерес на своето лично и професионално израстване.

КАК СЕ РЕАЛИЗИРАТ ЗАВЪРШИЛИТЕ В НЯКОИ ОТ НАПРАВЛЕНИЯТА

Облагаем доход на завършилите (лв.)

	Доход*			
	2022	2021	2020	2019

 Икономика				
---	--	--	--	--

Американски университет в България	2504	2436	2810	2478
Софийски университет "Св. Климент Охридски"	2396	2309	2629	2607
Висше училище по застраховане и финанси - София	2145	2015	2354	2223
Нов български университет - София	2008	1880	1925	1889
Университет за национално и световно стопанство - София	1895	1796	1881	1844

 Администрация и управление				
--	--	--	--	--

Американски университет в България	4568	3880	3390	3531
Висше училище по мениджмънт	3748	2856	2308	2138
Нов български университет - София	2731	2391	2124	2073
Софийски университет "Св. Климент Охридски"	2380	2153	1972	1949
Технически университет - София	2283	2018	1937	1887

 Комуникация и компютърна техника				
--	--	--	--	--

Технически университет - София	3829	3430	3174	3049
Нов български университет - София	3372	2825	2511	2217
Софийски университет "Св. Климент Охридски"	2742	2502	2084	1767
Висше военноморско училище "Никола Йонков Вапцаров" - Варна	2592	n/a	n/a	n/a
Технически университет - Варна	2451	2188	2024	1873

 Информатика и компютърни науки				
--	--	--	--	--

Софийски университет "Св. Климент Охридски"	5592	4930	4527	4193
Нов български университет - София	4333	3977	3630	3438
Американски университет в България	3908	3248	2914	2721
Университет по библиотекознание и информационни технологии - София	3065	2646	2334	2129
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър"	2782	2403	2190	1858

*Среден месечен облагаем доход на завършилите професионалното направление в български висши училища

► **IV** ботят като медицински специалисти, а 26.3% като приложни специалисти в здравеопазването - оператори на медицинска апаратура, приложни специалисти в медицински лаборатории, помощник-фармацевти, ортопедични техники, зъботехници и др.

Добра реализация на пазара има и другото направление в сферата на здравеопазването - „Обществено здраве“. Там 42.3% от завършилите през последните пет години работят като медицински специалисти, 11.7% като

ръководители в специализирани услуги, а други около 5% като медицински секретари.

Обратно в клас

Завидна реализация по специалността си имат и трите педагогически направления - „Теория и управление на образованието“, „Педагогика“ и „Педагогика на обучението по...“. От завършилите тези специалности през последните пет години като преподаватели са се реализирали съответно 71.5%, 59.4% и 44%.

	Доход*			
	2022	2021	2020	2019

 Направление: Педагогика				
--	--	--	--	--

Софийски университет "Св. Климент Охридски"	1549	1405	1214	1150
Технически университет - София	1508	1505	n/a	n/a
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас	1367	1246	1085	934
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий"	1366	1234	1055	931
Бургаски свободен университет	1353	1220	1056	n.a.

 Направление: Медицина				
--	--	--	--	--

Медицински университет - Плевен	2849	2448	1521	1432
Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна	2840	2405	1569	1520
Медицински университет - Пловдив	2734	2255	1441	1512
Тракийски университет - Стара Загора	2734	2281	1370	1362
Софийски университет "Св. Климент Охридски"	2696	2110	1434	1414
Медицински университет - София	2575	2084	1450	1498

 Право				
--	--	--	--	--

Нов български университет - София	1754	1598	1454	878
Университет за национално и световно стопанство - София	1707	1570	1451	1415
Софийски университет "Св. Климент Охридски"	1629	1562	1381	1375
Югозападен университет "Неофит Рилски"	1596	1411	1296	1281
ВСУ "Черноризец Храбър"	1529	1341	1199	1093

 Математика				
---	--	--	--	--

Софийски университет "Св. Климент Охридски"	3806	3431	3515	3092
Технически университет - София	2780	2309	2750	2594
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"	1486	1456	1150	1026
Русенски университет "Ангел Кънчев"	1482	1512	n.a.	n.a.
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски"	1425	1150	1008	963

Източник: Рейтингова система на висшите училища в България

Нови попълнения сред учителите идват и от редица други направления като „Филология“, „Философия“, „Спорт“, „Психология“, „Теория на изкуствата“ и др.

Безработица и други проблеми

Въпреки че рейтинговата система отчита рекордно ниска средна безработица сред младите висшестипни, завършили през последните пет години, и по този показател има доста различия в зависимост от професионалното направление

ние. Ако при завършилите специалност „Военно дело“ (логично) безработицата е нулева, при „Медицина“, „Фармация“, „Математика“ и „Здравни грижи“ тя е под и около нулата, то в специалност „Социални дейности“ безработицата е 3.7%, в „Животновъдство“ - 3.4%, а сред завършилите „Растениевъдство“ е 3%.

В последните три направления освен високата безработица прави впечатление и това, че средните доходи са едни от най-ниските, а немалка част ► **VIII**

► **VI** от на завършилите през последните пет години работят като продавачи - 12% от направление „Растениевъдство“, 10% от „Социални дейности“ и почти толкова от „Животновъдство“. Трябва обаче да се отчете фактът, че данните за тези направления (и не само) според завършеното висше учебно заведение понякога значително се различават от общите. Ако вземем за пример „Социални дейности“, ще видим, че средзавършилите това направление в Нов български университет няма млади хора, които да работят като продавачи, но пък сред училите във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ над 21% от завършилите са именно продавачи.

За съжаление продавачи сред младите висшисти и през 2022 г. са немалко според данните от рейтинговата система. В 30 от всичките 52 професионални направления има хора, които точно това работят. Продавачи има дори сред завършилите направление „Математика“, което остава едно от най-малобройните въпреки опитите на държавата през последните години да стимулира интерес към него.

Поглед върху доходите

През 2022 г. средният осигурителен доход на завършилите висше образование през последните пет години нараства с над 8% спрямо година по-рано и достига 1647 лв. Най-висок е той сред завършилите „Информатика и компютърни науки“ - 3456 лв. Следват направленията „Математика“ (2771 лв.), „Коммуникационна и компютърна техника“ (2731 лв.), „Медицина“ (2711 лв.) и „Обществено здраве“ (2703 лв.). Тези данни са на национално ниво. Погледнато на ниво завършено висше учебно заведение, може да се види, че от завършилите най-висок доход получават „Информатика и компютърни науки“ в

66

хил. са студентите, записани в първи курс на обучението за учебната 2021/2022 г. Две трети от тях са приети държавна поръчка.

тика и компютърни науки“ в Софийския университет (5592 лв.), следват завършилите направление „Администрация и управление“ в Американския университет (4568 лв.), „Информатика и компютърни науки“ в Нов български университет (4333 лв.), както и същата специалност в Американския университет (3908 лв.).

Университети vs университети

Половината студенти в страната се обучават в деветте най-големи университета. Другата половина са разпределени в останалите 43 ВУЗ-а. В Софийския университет „Св. Климент Охридски“ има най-много действащи студенти, следват Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ и УНСС. На другия полюс с под 100 студенти са Европейски политехнически университет - Перник (66 студенти), Театрален колеж, „Любен Гройс“ - София (44 студенти).

Както и през предходните издания на рейтинговата система, Софийският университет „Св. Климент Охридски“ оглавява класацията по качество като лидер в най-голям брой професионални направления. Той се класира на първо място в 21 професионални направления от общо 28. Следва Техническият университет в София,

К | БЕЗРАБОТИЦА СРЕД ЗАВЪРШИЛИТЕ

Направление	%
1 Военно дело	0
2 Медицина	0.2
3 Фармация	0.5
4 Стоматология	0.6
5 Математика	1
6 Здравни грижи	1
7 Енергетика	1.2
8 Управление на образованието	1.3
9 Обществено здраве	1.3
10 Транспорт, корабоплаване и авиация	1.3

К | ДИПЛОМИРАНИ СТУДЕНТИ

Направление	%
1 Военно дело	97.76
2 Медицина	97.28
3 Фармация	94.5
4 Здравни грижи	94.36
5 Педагогика	92.57
6 Обществено здраве	89.79
7 Стоматология	86.8
8 Социални дейности	84.09
9 Икономика	82.42
10 Химически науки	82.12

Дял на студентите от всички, които са обучавани в последен курс в това направление

К | В КОИ НАПРАВЛЕНИЯ ИМА НАЙ-МНОГО ЧУЖДЕСТРАННИ СТУДЕНТИ

(% спрямо общите студенти)

Професионално направление	Общ брой студенти	От тях чуждестранни
1 Медицина	13 271	58.53
2 Стоматология	3 350	45.82
3 Ветеринарна медицина	1 516	31.27
4 Теория и управление на образованието	365	15.62
5 Фармация	2438	12.76

който е на първо място в шест професионални направления от общо девет. Двете висши учебни заведения са и единствените от общо 52 български университета, които попадат в световната класация на висшите училища Times Higher Education за 2022 г. В тази подредба Софийският университет е в групата 1201 - 1500, а Техническият университет в София е след 1500-ата позиция.

Според стандартизираните класации на рейтинга Медицинският университет - София, е първи в четири направления от общо пет в класациите, Химикотехнологичният и металургичен университет и Американският университет в Благоевград имат по три първи места, а Аграрният университет, Медицинският университет - Пловдив, и Тракийският университет - по две първи места. **IK**

К | УНИВЕРСИТЕТИ С НАЙ-МНОГО СТУДЕНТИ

Висше училище	Студенти
1 СУ "Св. Климент Охридски"	20 377
2 УНСС - София	17 312
3 ПУ "Паисий Хилендарски"	17 217
4 ТУ - София	10 216
5 ВТУ "Св. св. Кирил и Методий"	9 904
6 НБУ - София	9 452
7 Медицински университет - София	8 845
8 ВТУ "Черноризец Храбър"	8 399
9 ЮЗУ "Неофит Рилски"	8 204
10 Тракийски университет - Стара Загора	7 347
Общо във всички университети	223 700

Източник: Рейтингова система на висшите училища в България

Каква е визията ви за бъдещето на университетите?

Представям си един европейски университет. Много години ние във висшето образование все мислим локално, все се сравняваме помежду си, а е време да излезем от националната рамка. Затова и се пошегувах на церемонията по удостояване с академичните оскари, че следващия път трябва да ни разглеждат като част от европейския консорциум, в който участваме - ENGAGE.EU. Европейската интеграция, за която толкова много говорим, трябва да се случва и в образованието - чрез мрежите и интернационализацията. Това е важен инструмент, с който разполагаме вече няколко български университета. В това е бъдещето, но всеки университет трябва да си намери своя път.

Специално в УНСС ние разчитаме на няколко неща: да бъде активна част в алианса на деветте най-престижни икономически университета в Европа - ENGAGE.EU, участие в европейски проекти, засилване на научните изследвания, интернационализация на обучението и за преподаватели, и за студенти, увеличаване на мобилностите и видимост пред света.

Ние сме голям университет с богато портфолио от специалности. Моето разбиране е, че трябва да запазим това портфолио. Има университети, които са избрали само една-две по-модерни специалности, но ние разчитаме на всичките - и теоретични, и приложни, и интердисциплинарни. Ясно сме заявили, че няма да закриваме специалности. Може за някои да е по-малък броят на студентите, но няма кой друг да обучи такива специалисти в България.

Намалява или се засилва интересът към специалностите, които предлага УНСС?

Интересът към УНСС бележи лек ръст, но това не е от гледна

УНСС със стратегия за европейски университет

Проф. Димитър Димитров,
ректор на УНСС

точка на абсолютните стойности. Ние успяваме да задържим ръст на приетите студенти въпреки статистически по-малкия брой завършващи ученици и намалената държавна поръчка за нашия университет, който е водещ. По данни на рейтинговата класация, която излезе скоро, в УНСС се обучават над 50% от хората, които учат икономика. Нямаме проблем както с реализацията, така и с успешното кариерно развитие на нашите студенти, но въпреки това преди две години държавната поръчка за нашия университет беше намалена с 40%. Моята прогноза е, че интересът към тези специалности ще нараства.

Въпреки намаляващия набор завършващи и широкото предлагане на икономика от 21 университета в страната ние задържаме това високо ниво. Имаме повече кандидат-студенти, отколкото приемаме, и те влизат с по-висок успех. Това е важен показател за интереса.

Какви са подходите ви към привличането на младите хора?

В момента разработваме цялостна стратегия за привличане на младите хора, със засилена връзка с училищата и местния бизнес, показване образа на нашия университет, предимствата и перспективите на образованието в УНСС. Тук стои и въпросът да намерим правилните канали. Дълги години сме използвали традиционни методи - справочници, брошури, сайтове. Днешните кандидат-студенти гледат „Тик-ток“ и търсят информация основно през социални мрежи. Стараем се да се адаптираме и мислим, че досега сме успешни.

Какви са новостите при магистърските програми?

Университетът предлага богат спектър от 88 магистърски специалности, търсени от бизнеса, и модерно икономическо образование.

Приемът за магистри за летен семестър 2022/2023 ще бъде удължен. За януарския прием кандидат-магистрите могат да избират от 33 специалности и една в дистанционна форма на обучение в РЦДО - Хасково.

Нова е и първата по рода си

съдържание от

в България двойна магистърска програма по бизнес администрация (Double Executive MBA Programme) между УНСС и Illinois University (NIU) - USA.

Другата нова специалност е на катедра „Медии и обществени комуникации“ - „Мултимедийна журналистика“.

Предвиждате ли откриване то на нови специалности?

За да отговорим на изискванията на работодателите и на бизнеса, предвиждаме да разкрием четири нови специалности. Първата е „Педагогика на обучението по икономика и информатика“. Другите две специалности са в областта на информатиката - „Киберсигурност и електронно управление“, „Компютърна обработка и анализ на данни (Data Science)“. Четвъртата нова специалност е „Приложна лингвистика“. Процесът по акредитация на новите специалности вече започна.

Какво представлява сътрудничеството с Университета в Илинойс и какви предимства предлага съвместната ви програма?

Плод на сътрудничеството между УНСС и Illinois University (NIU) - USA, е двойната магистърска програма по бизнес администрация (Double Executive MBA Programme). Двойната магистърска програма по бизнес администрация има няколко основни предимства - таксите за обучение са три пъти по-ниски в България. Обучението се провежда в часови интервал, който осигурява възможност за баланс между служебната заетост на студентите и провежданото иновативно обучение. Студентите усвояват лидерски и управленски качества, за да бъдат релевантни в една нова, дигитална, бързо променяща се бизнес действителност.

Пълния текст четете на www.capital.bg

//КЛАСАЦИЯ

Кои са най-добрите университети в света

Европейските университети заемат над 40% от списъка на най-добрите университети в света на Times Higher Education

Капитал

С 1799 висши учебни заведения от 104 държави и региони класацията на Times Higher Education (THE) на най-добрите университети в света е най-голямата и разнообразна. Класацията е изготвена въз основа на 13 показателя, които измерват представянето на всяка институция в четири области: преподаване, научни изследвания, трансфер на знания и международна перспектива.

Световният топ 100

САЩ имат 34 университета в тазгодишната подредба на топ 100, което е с шест университета по-малко спрямо класацията от преди пет години. От стотицата са изпаднали Университетът на Минесота; на Мериленд, „Колидж парк“; Мичиганският държавен университет; Държавният университет в Охайо и колежът „Дартмут“.

Същевременно през 2023 г. 36 от топ 100 на световните университети са в Европа. Това обаче не е най-доброто представяне на Стария континент в класацията - през 2016 г. европейските университети в челната стотица бяха 42.

Шестнадесет от останалите 30 висши училища в топ 100 са в Азия, като през 2023 г. прави впечатление, че Китай увеличава представянето си и вече е със седем университета спрямо шест

година по-рано и едва три преди пет години.

Европейските университети

Над 600 от класираните от THE 1799 университета са в Европа. Оксфордският университет във Великобритания оглавява глобалната световна класация и съответно заема и първо място сред европейските висши учебни заведения. Други 102 университета от Обединеното кралство фигурират в общата класацията. Испания и Италия също са добре представени с по 55 институции.

След Брекзит двете държави, както и скандинавските страни, които предлагат най-достъпно образование, привличат все повече интереса на българските младежи.

В класацията на THE скандинавските държави също имат заvidно участие - Швеция и Финландия присъстват в класацията със съответно с 13 и 10 университета, а Дания със седем, водени от Университета в Копенхаген. От 52 висши учебни заведения в България само две попадат в световната класация - СУ „Св. Климент Охридски“ и Техниче-

ският университет в София.

Европейският топ 10 включва институции от Обединеното кралство, Швейцария и Германия, но университетите от Великобритания заемат повечето места - седем. Освен Оксфордският университет останалите участници от Острова в десетката са университетът „Кеймбридж“, Imperial College, Лондонският университетски колеж (UCL), Единбургският университет и Лондонското училище по икономика и политически науки (London School of Economics and Political Science).

Швейцарският ETH Zurich се подрежда на четвърто място в европейската топ 10 листа и на 11-о в световната класация. Институтът, чийто фокус са науката, технологиите и математиката, е произвел повече от 20 носители на Нобелова награда, включително Алберт Айнщайн. Два университета от Германия допълват европейската десетка - Техническият университет в Мюнхен и Мюнхенският университет „Лудвиг“ (LMU). **IK**

К | ТОП 10 НА НАЙ-ДОБРИТЕ УНИВЕРСИТЕТИ В СВЕТА

Позиция	Университет/държава	Студенти	Чуждестранни студенти	Съотношение жени/мъже
1	University of Oxford, Великобритания	20 967	42%	48 : 52
2	Harvard University, САЩ	21 887	25%	50 : 50
3	University of Cambridge, Великобритания	20 185	39%	47 : 53
3	Stanford University, САЩ	16 164	24%	46 : 54
5	Massachusetts Institute of Technology, САЩ	11 415	33%	40 : 60
6	California Institute of Technology, САЩ	2 237	34%	37 : 63
7	Princeton University, САЩ	8 279	23%	46 : 54
8	University of California, Berkeley, САЩ	40 921	24%	52 : 48
9	Yale University, САЩ	13 482	21%	52 : 48
10	Imperial College London, Великобритания	18 544	61%	40 : 60

Източник: Times Higher Education

К | БЪЛГАРСКИТЕ УНИВЕРСИТЕТИ В КЛАСАЦИЯТА

Позиция	Университет/държава	Студенти	Чуждестранни студенти	Съотношение жени/мъже
1201-1500	Софийски университет "Св. Климент Охридски"	22 490	6%	65 : 35
1501+	Технически университет - София	10 339	9%	27 : 73

Източник: Times Higher Education